

# Сәәнәр амрсн, ончтагъар сурцхатн!

Сентябрин нег шин бдр, агъу ик бргн алдр орн-нутгин шкомулар цугарагъар сургъуль эклгднә. Сай-бум сургъульчнр, теднә тоод мана Хальмг танъгъчин сургъульчнр шин сенр чидлтә, серглинь урмлта сургъулин гүн хаалгъдан ордж, улм сәәнәр, нәрни гүүнәр номин гол улиг дасхар зүткнә.

Ирдж йовх сургъулин шин жилин нуурт сургъульчнр багшир хойраг, эрдм-сургулин халх уулдәчириг цугарагъинь Хальмг танъгъчин кучкблсч ои бахта кевәр байрлдж уктджана. Хальмг кумн улсин эврә эрдм-герл болн сургъуль-медрл делгрүүлгънд эн джил тууджд орм чинртә болджана. Одгә цагт советин ои улс КПСС-н XX-ч хургин тууджлгч шиндврәр урмд кедж, омг авч, социалистическ госу-дарствин кучиг улм цааран-днь батлхин эркд, цуцртл уга-гъар шундж кбдлхәнә.

Советин ои улсин тинм агъу ик чинртә тбрмуд дотр нег улү, школин чинр ончта-гъар ббдлжәнә. Мана олна цжиргъл-бәәдлд гүн гол седк-йән тәвсн бат ухата, эрдм-гер-ләрн, сургъуль-медрләрн мергн, хурц улс школ сургъх збвтә.

1957-58 сургъулин джилд Хальмг танъгъчин сургъульчн-рин тонь шинәс тавн минъ-гънәс улү бичкд немгдлж су-рхмн. Хальмг 88 классмуд, эклцин 23 шин школмуд, дун-дин 7 школмуд танъгъчд бур-дәгдв, долан джилә 12 школ-мудар 8-ч классмуд гаргъгдв. 2300 ормта 70 интернате кбд-лхмн. Ниднк джиләр болхла, эн джил детсадмуд хойр хол-вандан бсв, кбдлмшч болн се-ләнә багъчудт асхлдж дасдг школмуд бурдәгдв. Ои кунд йовдлмуд бәәсн бийнь, ниднк джиләсн леерәр белдәд, парт-организацсин гардврар райо-дин эрдм-сургулин отделмуд сургъулин жилиг дигтә джи-сәтәгъар эклджәнә.

Болв, районин эрдм-сургу-лин отделмудт болн школму-дин кбдлмшт ода чигн зәрм дуту-дунд йовдлмуд бәәнә. Тедниг уурал угагъар сургъ-мдж-дасхмджин кбдлмшиг ун-дсәрнә ясрулдж болшго. Танъ-гъчар школмуд негн күртлән, сургъх дегтрмуд, зер-зев, по-литехническ мастерскойсар тетггдәд уга. Тер хамг школин кбдлмшин эрки дугуг түргәр уурахд, сургъуль даслгъна

замд ном уулдвр хойран хоо-риндк заагрлтиг уурахд, 1-ч классиг хальмгшруллгън ик туста болхмн. Тер тбләд, шко-лмудин толгъачнр болгън, директор болгън, района эрдм-сургулин толгъачс болгън тедниг укс гидж хулддж авт-хах, хальмг ном дасхх бол-гънд олзлцах збвтә.

Онц кун эрк шиллгънә учрар хаджгър йовдл гарсн хаалгъ бәәсн. Тер хаджгъ-риг чиклдж, ои-келн улс хооридан иньг-амрг бәәлгъ делгрүлдж, интернациональн сургъмдж сургъульчнрт бгх-мн. Эн тбриг сургъульчнр болн багшир дотр цәәлгъхмн. КПСС XX-ч хургин шиндврәс делгрджәх агъу бргн чинртә тбрмудиг пионерск сбор деер, хург деер багшир цәәлгълж бгәд, пионерск болн комсомо-льск организацт туслнъ онь-ган бгцхәх збвтә. Мана цага багъчуд коммунизмн сургъ-мджиг, сургъуләр дамджд дасх деерән, уулдврәри бас түүнд дамшхмн.

Кесг бичкд Сибирәс, Алта-яс эн джил ирцхәсн, теднд икәр сньган бгхмн, цугтагъ-инь сургъульд орулдж авхмн, сәәнәр диглхмн, дбнъгән күр-гхмн. Школмудар негн күрт-лднь буфетс бурдәгдәд уга. Нег улү, совхозин фермсәр бичкдин бгг-хот белдгдәд уга. Хулд-гүүлгәнә организацт цәг тудәл уга кергтә тоот хот-хоо-ларнь тетгдж, школмудин бу-фетс гаргългънд болн интер-нате тетггънд гол оньган бг-хмн. Умсх-зуух хувцн-хунрар эрк биш тетгх йоста. Эн тбрт танъгъчин потребсоюз йоста килмджән тәвл уга бәәсн, ахр цагин дотр уга кедж, кбдлм-шән ундсәрнә хуврәх збвтә.

Бичкдудт хальмг кел дасхх тбр—политическ чинртә, гүн ундстә тбр болджана. Тер тбр-рәс цаарандан социалистическ ундстә хальмг эрдм-герл дел-грлгън—туслнъ иштә мбн.

Тер учрар чигн хальмг кел-әр дасхгдх збвта классмудин кбдлмшиг сәәнәр, чикәр, ик оньгтагъар бурдәлгън—эркн керг болджәнә.

Коммунистическ партин гар-дврт мана бсдж йовх бнр ои багъчудт, дүмбр орна ху-втә үрд болсн мана сургъуль-чнрт коммунизмн сургъмдж бггъндән эрдм-герлин дәәч салдсмуд болгч мана танъгъчин советск багшир бахта дилвр кехнь лавта!